

встановлена положеннями ч. 4 і ч. 6 ст. 158 КК Україниє недоцільним (Кримінальна відповідальність за порушення виборчих і референдних прав [П. П. Андрушко, І. О. Зінченко, С. Я. Лихова та ін.]; за заг. ред. В. П. Тихого. — Х. : Вид-во Кроссруд, 2008. — 136—137 с.). У зв'язку із чим вважаємо, що вказані покарання мають буди передбачені не як обов'язкові, а як факультативні.

Порівняльний аналіз санкцій кримінально-правових норм за злочини, що посягають на порядок підведення підсумків голосування із загальними складами злочинів свідчить про наявність певної неспіврозмірності між мірами основних покарань одного й того ж виду.

Покарання за викрадення виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі, виборчого протоколу, згідно з ч. 5 ст. 158 КК України передбачено у виді обмеження волі на строк до двох років, а за ч. 1 ст. 357 КК України за такі ж дії щодо офіційних документів, покарання у виді обмеження волі може бути призначеним на строк до трьох років, що свідчить про певну неузгодженість вказаних санкцій кримінально-правових норм. Вважається, що викрадення бюлетеня у порівнянні із викраденням офіційного документу є більш суспільно небезпечним, а відповідно вид та розмір покарання за вказане діяння мають бути більш суворими.

Усунення виявлених недоліків може сприяти удосконаленню покарань за злочини, що посягають на порядок підведення підсумків голосування на виборах та референдумі.

ДАНІЛЬЧЕНКО І. Р.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри кримінального права

ЗРОСТАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ НЕПОВНОЛІТНІХ ЯК РЕЗУЛЬТАТ СІМЕЙНОГО НЕБЛАГОПОЛУЧЧЯ

Значимість завдань з охорони прав дитини очевидна для будь-якої держави, тому що саме від реалізації цілеспрямованої політики у сфері захисту прав і свобод дитини залежить майбутнє країни, її виживання, економічне та соціальне благополуччя. Сім'я несе величезну відповідальність за власне виживання і виховання повноцінних громадян. Саме тому особливо гострою та актуальною необхідно розглядати проблему охорони сімейних відносин, у тому числі і засобами кримінально-правового характеру.

Сімейне неблагополуччя виступає в якості одного з основних чинників, що зумовлюють злочинність неповнолітніх. Рятуючись від

насилюства в сім'ї, діти опиняються на вулиці, що призводить до катастрофічного для розвинутої держави зростання армії безпритульних.

ЮНІСЕФ нарахував в Україні у 10 разів більше безпритульних підлітків, ніж офіційна статистика. Кількість безпритульних дітей, віком від 10 до 19 років, в Україні становить близько 150–160 тисяч, тоді як офіційна статистика повідомляє про 12 тисяч. (<http://tyzhden.ua/News/36520>).

Діти, що належать до найменш захищених верств населення, потерпають від жорстокого ставлення дорослих, бувають покинуті батьками чи родичами, самі залишили сім'ю або дитячі заклади, де вони виховувались і не мають певного місця проживання, не мають економічної та психологічної підтримки. У безпритульності тільки негативні наслідки: занепаду моралі, зростання інфекційної захворюваності та напруженості і негараздів в суспільстві, зростання алкоголізму та наркоманії, проституції, зростання дитячої злочинності та бандитизму (<http://uk.wikipedia.org/wiki/>).

Згідно з даними Міністерства внутрішніх справ України станом на 20 листопада 2012 року зареєстровано 443,7 тис. злочинів, із них неповнолітніми (або за їх участю) вчинено 14,2 тис. злочинів; майже 7 тис. (або 49 %) від цієї кількості — тяжкі та особливо тяжкі. Питома вага тяжких та особливо тяжких злочинів за розслідуваними справами становила 7,3 % [8 %]. Неповнолітні вчинили 52 умисних убивств, заподіяли 104 умисних тяжких тілесних ушкоджень, вчинили 41 зґвалтування, 1,1 тис. грабежів, 245 розбійних нападів. Крім того, зареєстровано 327 фактів незаконного заволодіння автомобілем неповнолітніми особами, вчинено 9,5 тис. крадіжок чужого майна (питома вага таких злочинів від кількості розкритих становила 8,4 % [9,8 %]), у тому числі із квартир — 656 [850] або 5,6 % [6,9 %] (<http://mvs.gov.ua>).

Основним нормативним актом у роботі з безпритульними дітьми на сьогоднішній день є Закон України «Про основи соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей», який набрав чинності з 1 січня 2006 року. Цей Закон визначає загальні засади соціального захисту бездомних громадян і безпритульних дітей, забезпечує правове регулювання відносин у суспільстві, які спрямовані на реалізацію бездомними громадянами і безпритульними дітьми прав і свобод, передбачених Конституцією України та чинним законодавством, створює умови для діяльності громадських та благодійних організацій, що працюють у сфері соціального захисту населення (<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2623-15>).

Криза даній ситуації вимагає негайного втручання з метою попередження, а також припинення фактів порушення прав і законних інтересів неповнолітніх.

Відповідно до Закону України «Про попередження насильства в сім'ї» та з метою забезпечення взаємодії органів і установ, на які покладається здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї, було

затверджено Інструкцію щодо порядку взаємодії структурних підрозділів відповідальних за реалізацію державної політики щодо попередження політики щодо попередження насильства в сім'ї, службу у справах дітей, центрів соціальних служб для відповідних, дітей та молоді та відповідних підрозділів органів внутрішніх справ з питань здійснення заходів з попередження насильства в сім'ї (Закон України «Про попередження насильства в сім'ї». — [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/rada/show/2789-14>). Гострота проблема насильства пов'язана здебільшого з вразливістю та необізнаністю дітей. Вразливість дітей до насильства пояснюється їх фізичною, психічною та соціальною незрілістю, а також залежним (підлеглим) становищем по відношенню до дорослих, незалежно від того, чи є це батьки, опікуни, вихователі, вчителі.

В даний час кримінальний закон встановлює відповідальність лише за злісне ухилення батьків від утримання неповнолітніх або непрацездатних дітей, що перебувають на їх утриманні (ст. 164 КК України); злісне невиконання батьками, опікунами чи піклувальниками встановлених законом обов'язків по догляду за дитиною або за особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування, що спричинило тяжкі наслідки (ст. 165 КК України). Однак, відсутність кримінально правової оцінки сімейного насильства істотно обмежує права неповнолітніх та інших нужденних членів сім'ї

Безпрецедентне зростання злочинів проти сім'ї та неповнолітніх ставить під сумнів здатність виконання з боку держави, проголошеної в Конституції України завдання охорони сім'ї, материнства і дитинства, що дозволяє зробити висновок про необхідність активізації досліджень в цій галузі з метою вироблення пропозицій щодо вдосконалення кримінально — правових норм, що охороняють сім'ю і неповнолітніх.

ІГНАТЕНКО М. П.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри кримінального права

ДО ПИТАННЯ ПРИЗНАЧЕННЯ ПОКАРАННЯ ЗА НАЯВНОСТІ ОБСТАВИН, ЯКІ ЙОГО ОБТЯЖУЮТЬ

Одним із найбільш дискусійних в науці кримінального права являється інститут призначення покарання. З моменту прийняття КК України 2001 року законодавцем зроблені значні кроки в питанні деталізації призначення покарання, що зокрема спрямовані також на зменшення суддівського розсуду при вирішенні кримінальних справ.